

Štajersko.

P. n. predsedniki slov. učit. društev na Spod. Štajerskem se v ljudo vabijo dne 2. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v ok. šolo v Celju k sestanku radi snovitve „Zaveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. (Ako predsednik kacega društva ne utegne priti, naj pa mesto njega dojde kak odbornik. Vsako društvo naj bi imelo vsaj enega zastopnika.)

Načelnništvo osrednjega odbora slov. štaj. učit. društev.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima redno svoje zborovanje v navadnih prostorih v Celju dne 2. novembra t. l., ob pol 11. uri dopoldne. Spored: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve in nasveti. 3. Poročilo o zadnjem glavnem zborovanju „Zaveze“ v Trstu. 4. Nasveti. — K obilni vdeležbi vljudno vabi Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo. Danes bi mi bilo poročati pravzaprav o dveh zadnjih zborovanjih slovenjebistriškega učiteljskega društva. A o majnikovem bilježim le toliko, da so društvu pristopili trije novi člani, namreč gospice: Pavla Miklavec, Józefa Stuhce in Otilija Feigl. Obširneje govorim o zadnjem, ki se je vršilo dne 4. septembra t. l. Med drugim je naglašal predsednik v svojem pozdravu, da, ako učiteljstvo ne stori svojih dolžnosti napram društvenemu življenju, je to brezbriznost pripisovati pri marsikomur okoliščini, da dotičnik ni naročnik učiteljskih strokovnih listov, iz katerih bi zajemal veselje do svojega poklica in se vneval za celokupne učiteljske interese. Naj se torej učiteljstvo pobriga, da se čim boljše širi med njim, kakor med ljudstvom o šoli in učiteljstvu prijazno pismočasopisje! — Poročalo se je nadalje, kar se je po vodstvu na razne dopise ukrenilo in tudi sklepalo, kaj je še v zadevi storiti, ki se tiče nekega podpornega društvenega člana. — Daljše je bilo poročilo o „Zavezinem“ zborovanju v Trstu. Z zadovoljstvom se je isto vzelo na znanje. Marsikomur se je vzbudil občutek, da če komu gineva navdušenost za prelepi, vzvišeni učiteljski stan, naj obiskuje naša „Zavezina“ zborovanja in navdahnili se bo ondi z novim pogumom, da tem ložje vstraja potem pri svojem napornem delu in da tem odločneje odbija napade in se bori proti elementom, ki so šoli in učiteljstvu nasprotni. Nadaljna točka dnevnega reda je bilo čitanje E. Ganglovega govora „Naše stališče“, ki ga je imel pri letošnji „Zavezini“ glavni skupščini. — Lepo število se nas je sešlo to pot. Po oficijalnem delu smo ostali še delj časa skupaj v prijazni „Petrovi gostilni“, ter počoč lepe slovenske in narodne pesmi odpravili ob pristni kapljici „Pohorca“ za nekaj časa skrbi od sebe. Na veselo svidenje, tovarišice in tovariši, spet v četrtek, t. j. 6. novembra v Slov. Bistrici!

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 6. listopada 1902 dopoldne ob 11. uri v okoliški šoli po sledečem vspredu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Društvene zadeve. 4. „O vsestranskih posledkih, katere opazujemo pri naši šolski mladini vsled množičnega se vživanja alkoholnatih pijač.“ (Poroča g. Podobnik). 5. Poročilo o letošnjem glavnem zborovanju „Zaveze“. (Poroča predsednik.) 6. Slučajnosti. — Glede 4. točke je pripomniti, da se je ta za učiteljstvo vevažni del dotičnega vprašanja pri letošnji okr. učit. konferenci docela izpustil, zato se je g. Podobnik odločil za predavanje pri društvenem zborovanju. Z ozirom na to zanimivo vprašanje ter vvažne društvene zadeve vabi prav vljudno na polnoštevilno vdeležbo Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo ormoškega okraja zboruje dne 6. novembra t. l. v ormoški slov. šoli ob 10. uri predpoldne po naslednjem vspredu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Društvena poročila in dopisi. 3. Napoved smotra pri pouku po formalnih stopnjah v zmislu Ziller-jeve teorije; podava g. Megla. 4. Poročilo o zadnji „Lehrerbundovi“ odborovi seji; poroča g. Porekar. 5. Nasveti in slučajnosti. K obilni vdeležbi vabi najljudneje odbor.

Primorsko.

Vabilo k rednemu zborovanju „Učiteljskega društva za sežanski šolski okraj“ v Devinščini dne 23. vinotoka 1902. Spored: 1. Praktični nastop. 2. Pozdrav predsednikov. 3. Referat: „Financijski položaj obolelega učitelja“. 4. Predlogi. 5. Petje. K obilni vdeležbi vabi vljudno odbor.

Književnost in umetnost.

Slovenska Šolska Matica. (Konec). Želeti je, da dobi „Slovenska šolska matica“ med učiteljstvom ljudskih in srednjih šol ter med našo inteligenco sploh čim največ članov. Iz pravil „Slovenske šolske Matice“ posnemamo: „Slovenska šolska Matica“ je pedagoško-književno društvo, ustanovljeno za Štajersko, Kranjsko, Koroško in Primorsko in ima sedež v Ljubljani. Namen ji je: a) Goja teoretične in praktične pedagogike. b) Znanstvena in strokovna nadaljna izobrazba društvenikov. c) Razširjenje in uveljavljanje racionalnih vzgojnih in učnih načel na postavno dopustni način. d) Pospeševanje slovenskega šolstva sploh, zlasti ljudskega in srednjega. V ta namen služijo ta-le sredstva: a) Predavanja in temeljni razgovori o teoretičnih in praktičnih pedagoških vprašanjih. b) Objava „Pedagoškega letopisa.“ c) Objava pedagoško didaktičnih, pri pouku učitelju potrebnih in koristnih pomožnih knjig, šolskih in učnih knjig, učil in knjig za šolsko mladino; pospeševanje njih objav. d) Ustanovitev za svoje delovanje potrebne knjižnice in potrebnih zbirk. e) Književna zveza z društvom enakih smotrov. Društveniki so: a) ustanovni, b) redni in c) častni. Ustanovni društveniki so oni, ki naenkrat ali v določenih obdobjih plačajo ustanovnino. Občine, knjižnice, šole, društva in druge juridične osebe plačajo na enkrat ali v štirih letnih obrokih 80 K, posamezne osebe pa 50 K na enkrat ali v štirih letnih obrokih. Redni društveniki so oni, ki vsako leto naprej plačujejo v društveno blagajno 4 K. Letnino je plačati v prvi polovici vsakega leta. Kdor ni plačal v določenem času, izgubi za tisto leto pravice podpornega društvenika. Izjemoma se je rok za vplačevanje letnine podaljšal za letošnje leto do konca tega meseca. Kdor torej še ni ud tega našega prekornega društva, naj se podviza.

Knjige družbe sv. Mohorja so pravkar izšle. Njih naslovi so 1.) Koledar za navadno leto. — 2.) Zgodbe sv. pisma. Priredila in razložila dr. Francišek Lampe ter dr. Janez Ev. Krek. 9. snopič. — 3.) Poljedelstvo. Slovenskim gospodarjem v pouk. Spisal Viljem Rohrman. II. del. Posebno poljedelstvo. 4.) Slava Gospodu! Molitvenik. — 5.) Veliki trgovec. Povest. Spisal Engelbert Gangl. Slovenskih večernic 54. zvezek. — 6.) Zimski večeri. Knjiga za odraslo mladino. Spisal Jožef Stritar. Ocene knjig prinesemo kakor hitro nam bo dopuščal čas. Število Mohorjanov je letos naraslo za 3036, tako da šteje družba danes **80.046 članov**. Letos se razpošlje med narod 480.276 knjig, kar je naravnost ogromno. Dolej je imela družba že 1.483.764 udov, ki so prejeli **8.843.692 knjig**. To število dokazuje velikansko kulturno misijo naše družbe.

„**Zahtevajmo slovenskih velikih šol v Ljubljani**“ je naslov mali knjižici, katero je spisal pravnik gosp. Rudolf Šega. Pisatelj želi, da bi ves slovenski narod spoznal potrebo po višjih izobrazbi, da bi vsakemu Slovincu, bodisi izobrazen ali ne, prešla v meso in kri zahteva: Dajte nam nazaj, kar ste nam vzeli, dajte nam vseučilišče v Ljubljani! Na 14 straneh nam je podal g. Š. v jednatih besedah zgodovino našega vseučilišča in obrazložil natanko, kako opravičene so naše zahteve. Nazadnje pa pisatelj predlaga, naj se po vsej Sloveniji prirejajo tabori, in kakor je nekdanj na taborih oživela narodna zavest, tako naj se tudi sedaj na taborih razlega krepki glas zdravega ljudstva, glas, ki bo segal tja do carske prestolice: Slovensko vseučilišče v Ljubljani hočemo imeti! Priprosto in jednatno pisana knjižica, ki je namenjena nižjim slojem, naj se razširi po vsej naši slovenski domovini, po vseh mestih in trgih, po vseh vaseh, po vseh kočah! — Dobiva se pri g. L. Schwentnerju, knjigotržcu v Ljubljani, komad stane 4 vinarje, 1000 skupaj pa 3 krone. Le pridno po njej!

Nova tiskovina za obrtne šole. Ker je po naročilu naučnega ministrstva treba glasom razglasila c. kr. deželne vlade z dne 14. maja t. l. št. 10178 na obrtnih pripravljavnicah in nadaljevalnih šolah izkazovati število navzočih vajencev vsako uro posebej (v številu in $\%$), založila je tiskarna Blaznikovih naslednikov (Ljubljana, Breg št. 12) nalašč v ta namen lično tiskovino i. s. v dveh obrazcih. Obrazec št. 1 je za ljubljanske, obr. št. 2 za vnanje obrtne šole. Tiskovina je cena (pola 4 h) in jo priporočamo vsem enakim šolam.

Vestnik.

Osobne vesti. Gospod Kaspar Gasperin, nadučitelj v Staremtrgu pri Ložu je dobil vsled boleznih 6 mesečni dopust. Namestuje ga pomožna učiteljica gdč. Berta Rössmann. Začasno vodstvo poveril je sl. c. kr. okr. šol. svet v Logatecu tamošnjemu učitelju g. Ferdinandu Wigele. Namesto na Rako odišle gdč. Ljudmile Černe nastavljena je izprašana učit. kandidatinja gdč. Leopoldina Rant.

Hospitacija. Dne 23. oktobra t. l., ob 8. uri dopoldne bo v I. b razredu II. mestne deške šole v Ljubljani v namen hospitacije učni poskus. Poučeval bo učitelj Pavel Gorjup o ponazorovanju števila 6 na podlagi Črnivčeve I. Računice. Vabljeni so vsi učiteljski ljubljanskih ljudskih šol.

Voditeljska konferenca. Voditelji ljubljanskih ljudskih šol so imeli dne 16. t. m. tretjo letošnjo konferenco.

Konferenca razrednih učiteljev. Vsled sklepa zadnje okrajne učiteljske konference so imeli razredničarji vseh prvih razredov ljubljanskih ljudskih šol letos dve konferenci in sicer pod predsedstvom c. kr. okr. šolskega nadzornika g. A. Maierja. H konferenci so povabljeni vselej tudi voditelji ljubljanskih ljudskih šol. Naloga teh konferenc je, sestaviti in izdelati učno snov za nazorni nauk v I. razredu. Pri prvi razredniški konferenci so se določili referentje in sicer a) za opisovalni nazorni nauk gosp. Fr. Marolt ter gospodični Matanovič in Prosenc; b) za pripovedovalni nazorni nauk gg. J. Dimnik, M. Josin in gdč. Bogumila Globočnik; c) za vaje za sluh oziroma petje pa gg. A. Razinger in P. Gorjup. Risanje se združuje z nazornim naukom. Sklenilo se je, izdelati učno sliko, oziroma formulovati primerne stavke za „Šolsko sobo“, „Šolsko poslopje“ in „Hišo“. Za mesec oktober pa: „Naš cesar“, „Knjiga“, „Nebo in solnce“ in „Dnevni časi“.

Pri drugi konferenci, katera je bila dne 16. t. m. od 5. do $\frac{1}{2}$ 8. ure zvečer, so poročevalci poročali o svojih nalogah ter so se sprejeli na podstavi teh poročil formulirani stavki in sprejeli tudi izdelane učne slike. Sklenilo se je, prebaviti v I. razredu to-le učno snov iz nazornega nauka. 1. Pripravljalni pogovor trajaj dva tedna. 2. Šolska soba. 3. Šolsko poslopje. 4. Naš cesar. 5. Mačka. 6. Zajec. 7. Petelin. 8. Trobentica. 9. Orešnja. 10. Železo. 11. Zlato. 12. Belin. 13. Nevihla. 14. Voda. 15. Sneg. 16. Ljubljaničica. 17. Ljubljana. 18. Štepanja vas. 19. Dnevni časi. 20. Človeško telo.

Skoraj polovico učnih slik bo izdelal g. nadzornik sam, druge pa gg. Dimnik, Gabršek, Gorjup, Josin in Marolt ter gospodične Globočnik, Matanovič in Prosenc. Vsa ta učna snov, katera mora biti izdelana do Velike noči, se bo predložila stalnemu odboru in potem pa okrajni učiteljski konferenci. Prihoduja konferenca razredničarjev bo dne 5. novembra t. l.

Učiteljske spremembe na Štajerskem. Nadučitelji so postali: pri Sv. Marjeti niže Ptuja Ivan Žunkovič iz Narpelja, pri Sv. Marku pri Ptujih Mihael Vauhnik od Vsehsvetov; v Šent Pavlu pri Celju Josip Fischer iz Mozirja; na Zgornji Ponikvi pri Celju Ivan Koderman istotam in na Pilštanju ondotni učitelj Mihael Germovšek. Nadalje so nameščeni za stalne učitelje, oziroma učiteljice: pri Sv. Miklavžu pri Slov. Gradcu Josip Peitler od Sv. Jerneja nad Muto; pri Sv. Mihelu pri Mozirju Iv. Pušenjak od Sv. Križa pri Ljutomeru; v Mozirju Josip Armič iz Sorice

na Gorenjskem (dosedaj učitelj v gluho-nemnici v Ljubljani); v Žaleu Rajko Vrečer iz Št. Petra; v Velenju Ana Pfeifer od Sv. Marjete pri Ptujih; pri Sv. Križu pri Ljutomeru Elvira Vipanc od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah; pri Sv. Jerneju pri Poljčanah ondotna začasna učiteljica Marija Bezljaj. V stalni pokoj je šel učitelj v Središču Simon Strenkel. V okrajni šolski svet gornjegradski je imenovan kot zastopnik učiteljstva Ivan Kelc, nadučitelj pri Novi Štifti.

Šolska vest. Vseh učiteljev in učiteljic je sedaj na Kranjskem 559, na vsem Slovenskem razun na Koroškem je pa učiteljskih oseb sploh 2257.

Kaj pomeni to? — Gospod V. Strmšek dal si je po uredništvu „Učit. Tovariša“ v št. 29. potrditi, da ni v nikakšni zvezi z notico o nadzorniku g. J. Supaneku. Zakaj je za to potrdilo pri uredništvu prosil, ali ga je kedo v obraz sumil, da je on spisatelj notice v št. 27. istega lista, ali se je sploh hotel nečesar oprati, kar mu ni nihče javno natvezal, da se prikritega suma varuje — vse to je postransko. Stori je g. Strmšek to gotovo le zato, ker bi bilo zanj žaljivo in sramotilno, če bi se bodisi od katerekoli strani hotelo njega z netaktnostjo, ozkosrčnostjo, nestrpnostjo vpošiljatelj prvega „Kaj pomeni to?“ le v zvezo spraviti. Ravno to velja pa tudi za tovariše domačega okraja, ki so ob priliki čebelarskega tečaja v Šmarji pri Jelšah ogorčeni se zgražali nad tem izbruhom osebne mržnje ali žurnalistične nezrelosti. Vrednost takih napadov ocenila se je v „Učit. Tovarišu“ št. 29, da stvari sami več škoduje kakor koristi. Škodujejo isti pa tudi ugledu učiteljstva šmarskega okraja med svetom, zakaj soditi se ga mora — če isto k takim duševnim produktom zaplotne „merodajne strani“ molči — kot ravno tako netaktno, ozkosrčno, nestrpno. Sličen osebni napad rodil pa je že posledico, da je dež. šol. svet nad učiteljem, ki je bil od prizadete strani po krivem sumničen, da je spisatelj istega, zaukazal disciplinarno preiskavo. Kedo pa jamči, da še kateri tovariš ne prenaša posledice tako nastalega, a neizrečenega suma? Vsak zaveden učitelj obsoja najostreje vsak osebni napad, ki ni s pravim imenom podpisan. Tisti, ki se skriva za „merodajno stran“ in si s svojim imenom ne upa niti pred uredništvom, naj ostane raje za pečjo. Da pa vbodoče učiteljstvu šmarskega okraja prepreči streljanje iz varnega zavetja brezimenosti, in da se odzovem že omenjenim tovarišem-čebelarjem podani ponudbi: v tej zadevi javno v „Učit. Tovarišu“ z inicijativo nastopiti — pozivljem vljudno vse cenjene člane našega učiteljskega društva, da se polnoštevilno k prvemu prihodnjemu zborovanju snidejo, kajti takrat hoče razgovor o dopisovanju v stanovske liste pričeti tovariš

Fran Ferlinec.

Šmarje pri Jelšah, dne 16. oktobra 1902.

Prošnja in naznanilo. Ker je knjiga: „Lapajne — Prvi poduk“ (dozdaj v Bambergovih založbi) čisto pošla, namerava se prirediti nova izdaja. Predno se pa izroči v tisk, prosi se sl. slovensko učiteljstvo, osobito elementarni učitelji in šolski nadzorniki, da bi nam blagovoljno naznanili: 1.) ali naj se tudi pri novem natisu vzame Razinger Žumerjev „Abecednik“ (kakor pri prvem natisu) ali „Začetnica“ za podlago, 2.) ali je v 1. natisu kaj pomanjkljivosti in kakošne so; 3.) v katerih poglavjih bi bilo treba novi natis razširiti itd. Pri tej priliki naznanjamo še, da damo 5. in 6. „Pedagoški letnik“ naše založbe vsakemu učitelju brezplačno, ako nam le poštnino povrne.

Pedagoško društvo v Krškem.

Smrt Zole. Voditelja mestnega laboratorija v Parizu, Girard in Ogier sta v družbi policijskega komisarja Cornetta dognala s pomočjo morskih preiščkov in ptičev, da se je Zola res zastrupil s plini, ki so uhajali iz pečnih cevi. Dala sta zakuriti v kaminu Zolove sobe, v katero sta pustila dva morskata preiščka in štiri ptiče. Ko so prišli zopet v sobo, sta bila dva ptiča že mrtva in na morskih preiščkih je bilo tudi opaziti simptome zastrupljenja.

Išče se suplent ali suplentinja za 3 mesece za Cerklje pri Krški vasi. Oglasila sprejema c. kr. okrajni šolski nadzornik Ljudevit Stiasny v Šmartnem pri Litiji.